

Meer efficiëntie door samenwerking

Tijdbestedings- onderzoek *vmbo*

Minder vergaderen en nakijken, meer tijd voor samenwerken en lesvoorbereiding. Dat is wat vmbo-docenten willen, zo blijkt uit een tijdbestedingsonderzoek van het Ontwikkelcentrum.

“Lesvoorbereiding kost veel tijd,” vindt docent Martijn Sytsma. Als docent Sport en Beweging bij AOC Oost in Almelo geeft hij vooral les aan het Groene Lyceum waar hij en zijn collega’s niet volgens een vaste methode werken. “Je zoekt elke keer naar lesmateriaal dat het beste bij je lessen past. Je hebt het gevoel het wiel steeds opnieuw uit te moeten vinden. Het zou wel efficiënter kunnen door veel beter samen te werken.” Sytsma verwoordt het gevoel dat veel van zijn collega’s hebben, zo blijkt uit de resultaten van het tijdbestedingsonderzoek dat het Ontwikkelcentrum afgelopen najaar liet uitvoeren door onderzoeksbureau BOP.

Bevlogenheid

Docenten hechten belang aan het uitwisselen van ervaringen en het delen van kennis, zegt marketingmanager Marc Hendriks van het Ontwikkelcentrum. “Het sluit aan bij onze visie hoe je werkt aan kwaliteitsverbetering van het vmbo.” Als vervolg op het Masterplan Kwaliteit vmbo-groen, dat de AOC Raad in 2010 opstelde, werken Ontwikkelcentrum, AOC Raad en de aoc’s intensief samen aan kwaliteitsverbetering. Zo willen ze de examinering verbeteren, streven ze naar betere examenresultaten en richten het onderwijs doelmatiger in. We zetten hierbij vijf instrumenten in, zo legt Hendriks uit: Hands On, RekenGroen, Arrangementen Groen Proeven, PvB’s Groen Proeven en Schoolexamens. “Wil je dat die instrumenten echt bijdragen aan kwaliteitsverbetering, dan zul je intensief samen moeten werken met docenten.

Vmbo-docenten willen meer tijd hebben voor begeleiding

We zoeken daarom actief contact met docenten, maar we merken dat de factor tijd bij hen vaak een belemmering is. Vandaar dit onderzoek. We willen weten wat er leeft bij docenten.”

258 docenten vulden de vragenlijsten in. “Een mooie respons,” vindt Hendriks. De docenten konden van een tiental taken aangeven hoeveel uur ze er per week aan besteden. En ze kregen de vraag taken te noemen waar ze meer, of juist minder tijd aan wilden besteden. Daarnaast hield het onderzoeksbureau aanvullende interviews met 23 verschillende docenten.

Docenten besteden de meeste tijd aan lesgeven, lesvoorbereiding, nakijken en beoordeling. “Dat is misschien niet zo verrassend,” erkent Hendriks, “maar de resultaten laten wel iets zien van hun bevlogenheid.” Docenten willen bijvoorbeeld meer

ENKELE CONCLUSIES

- Docenten hebben grote behoefte aan kennisdeling. Dat kan online op een platform, maar ze hebben ook behoefte aan ontmoeting.
- Vergaderingen kunnen efficiënter.
- Digitale toetsing scheelt veel nakijktijd en biedt mogelijkheden voor uniformering. Bovendien levert het tijd voor een betere analyse van de prestaties van leerlingen.
- Er is te weinig tijd voor differentiëren.
- Docenten willen minder tijd besteden aan verslaglegging van prestaties van leerlingen.

tijd hebben voor differentiatie in de les, voor lesvoorbereiding, voor herziening van lesmateriaal of voor de begeleiding van leerlingen. En liever zouden ze wat minder tijd kwijt willen zijn aan vergaderingen. Die zijn soms niet effectief, vinden ze.

Ideeën

Sytsma herkent zich wel in die resultaten. “Ik zou vooral meer tijd willen hebben voor een goede evaluatie van lesmateriaal. Werkt iets ook echt goed?” Hij gebruikt vaak materiaal van digischool, een platform waar veel lesideeën staan. Soms zijn het goede ideeën, zegt hij, soms zijn ze wat minder geschikt en gebruikt hij ze niet meer. “Je zou er meer uit kunnen halen als je samen evalueert, als je samenwerkt aan verbetering. Dat zou het Ontwikkelcentrum moeten doen.”

16 procent van de docenten noemt het nakijken en beoordelen van ingeleverd werk als taak waar ze minder tijd aan zouden willen besteden. Ze willen meer werken met digitale toetsen omdat dat veel nakijkwerk scheelt. En er zijn meer voordelen: omdat uniformering mogelijk is, kan de Onderwijsinspectie bijvoorbeeld veel makkelijker resultaten van scholen vergelijken. Bovendien bespaart het tijd omdat scholen nu vaak hun eigen toetsen ontwikkelen.

“De resultaten onderstrepen het belang van digitaal toetsen”, constateert Hendriks. “Het sluit aan op de lijn die we ingezet hebben. Toetsing is een onmisbaar instrument in een adaptief leersysteem dat is afgestemd op de leerstijl, het niveau of het tempo van de leerling.” Hoewel Sytsma weinig ervaring heeft met digitaal toetsen, denkt hij dat het voor formatieve toetsing een uitkomst kan zijn. “Als je daarmee meer tijd krijgt voor evaluatie en voor begeleiding van je leerlingen, heb je veel gewonnen.”

Docenten zouden wat minder tijd kwijt willen zijn aan vergaderingen. Die zijn soms niet effectief

van leerlingen of lesvoorbereiding

Docent Martijn Sytsma wil meer tijd hebben voor een goede evaluatie van lesmateriaal, het liefst in samenwerking met anderen zodat je er meer uit kunt halen

Het Ontwikkelcentrum wil weten wat er leeft bij docenten, zegt marketingmanager Marc Hendriks: "We zoeken daarom actief contact met docenten"

Kijk voor de samenvatting van de onderzoeksresultaten en links op groenonderwijs.nl > vakblad editie 3

Platform

Het is een manier om efficiënter te werken. Maar Sytsma is ervan overtuigd dat je ook veel tijd kunt besparen door als docent veel meer samen te werken in een team. "Het werkt beter als je met anderen terugblijkt op je lessen, of je lesmethoden evalueert. Je moet met elkaar kunnen sparren, in gesprek gaan." Als student aan de masteropleiding Leren en Innoveren van Stoas Vilentum Hogeschool verdiepte hij zich in teamontwikkeling. "We vinden als docent nog te veel het wiel zelf uit. Dat kan wel efficiënter."

Daarom diende hij tijdens het invullen van die enquête het idee in om te komen tot een platform voor onderlinge samenwerking. "Als het Ontwikkelcentrum zo meer feedback ophaalt bij zijn gebruikers en met hen in gesprek gaat, kunnen ze leermiddelen verbeteren. Zo werk je samen niet alleen aan kennisdeling, maar ook aan kenniscreatie." Anderen dienden andere ideeën in, zoals het idee voor een app voor timemanagement of de ontwikkeling van digitale toetsen.

Sytsma sloeg met zijn idee de spijker op zijn kop. Het sluit aan bij de visie van het Ontwikkelcentrum dat veel actiever wil samenwerken met docenten. En ruim een derde van de docenten gaf aan dat ze het contact met het Ontwikkelcentrum willen versterken en constructief willen samenwerken. Na een publieke stemming kwam het idee van Sytsma op 20 februari als beste uit de bus. Op maandag 3 maart lanceerde het Ontwikkelcentrum hun docentenplatform en op 25 maart vindt een gebruikersbijeenkomst plaats voor de methode Hands On. Docenten kunnen er ervaringen uitwisselen. Tegelijkertijd voert het Ontwikkelcentrum voor mbo-docenten een vergelijkbaar tijdbestedingsonderzoek uit. ■

ONDERZOEKSRESULTATEN TIJDBESTEDING VMBO

Vmbo-docenten zijn de meeste uren kwijt aan lesgeven (45,6% van de tijd), les voorbereiden (10,2%) en nakijken en beoordeling (8,3%). Daarnaast besteden ze tijd aan werkoverleg, lesmateriaal voorbereiden, op de hoogte blijven van ontwikkelingen, herzien van lesmateriaal, maken van studiewijzers en begeleiding van leerlingen, ouders en stages. Docenten willen meer tijd kunnen besteden aan voorbereiding van lessen, van lesmateriaal en herzien van lesmateriaal. Ze willen minder tijd besteden aan vergaderingen en werkoverleg. Ook aan nakijken en beoordeling van werk willen ze minder tijd besteden.